

ELBESZÉLŐ TÍPUSÚ SZÖVEGEK

1. feladatsor

Szövegtípus: élményt kínáló (egy szórakoztató kisenciklopédia részlete).

A szöveg formája: folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információk visszakeresése, összefüggések, kapcsolatok felismerése, a szöveg mélyebb értelmezése a tartalmi, formai, stilisztikai jegyek felismerésével.

Az 1-2. feladat gondolkodási művelete: információk visszakeresése.

Az 1-2. feladat célja: szó szerinti, explicit információ érzékelése, felvétele, tárolása, visszakeresése és továbbítása, elszórt adatok azonosítása.

Az 1-2. feladat ellenőrzése:

1. csordák őrzésére, illetve rendőr- és hadikutyaként
(„A rottweiler ekkor nemcsak a csordát őrizte...”; „...századunk elején mint német rendőr és hadikutya (nem harci!) tűnt fel újra.”) 2 pont
2. d) („Ez elő szokott fordulni nagy testű kutyáknál, a rottweilernél azonban valóságos népbetegség.”) 1 pont

Az 1-2. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

3 pont	100%
2 pont	67%
1 pont	33%

A 3-5. feladat gondolkodási művelete: összefüggések, kapcsolatok felismerése.

A 3-5. feladat célja: implicit információk kikövetkeztetése, a szókincs fejlesztése, a szöveg stílusjegyeinek, logikai kapcsolatainak felismerése.

A 3-5. feladat ellenőrzése:

3. elfogadható választások:

VAD vagy ÁDÁZ („A rottweiler lelke sokak számára egyenlő az Ómen című filmben statisztáló ebekkel, akik az emlékezetes temetőjelenetben a sántán kutyáiként Gregory Peck nadrágját szaggatták.”)

KITARTÓ („Megfelelő szakértelemmel kitűnően képezhető, inkább rettenthetetlen, mint bátor...”)

MEGBÍZHATÓ („A rottweiler ekkor nemcsak a csordát őrizte, a csontrészeg hajtók hazafelé menet a bevételt is a kutya nyakába akasztották...”);

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

„századunk elején mint német rendőr és hadikutya (nem harci!) tűnt fel újra. Megfelelő szakértelemmel kitűnően képezhető...”

A válasz elfogadható, ha a választás és az indoklás logikusan kapcsolódik.

2 pont

4. táplálás, esetés (elfogadható jelzők: egészséges, megfelelő stb.) 1 pont

5. c) és b) 1 pont

A 3-5. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

4 pont	100%	2 pont	50%
--------	------	--------	-----

3 pont	75%	1 pont	25%
--------	-----	--------	-----

A 6-8. feladat gondolkodási művelete: szövegértelmezés, általánosítás.

A 6-8. feladat célja: a szöveg mélyebb értelmezése által új szövegek alkotása a humor stílusesszövegeinek felismerésével.

A 6-8. feladat ellenőrzése:

6. pl. A „nem fanatikus rottweiler-magazin előfizetők” számára ez a kutyafajta vad és ijesztő, éppen ezért furcsa egy külső szemlélő számára az a rajongás, amit a fajta tartói érezhetnek. (A logikus válaszáért és a szabatos megfogalmazásért egyaránt 1-1 pont adható.) 2 pont

7. pl. A szöveg célja elsősorban nem az, hogy szakszerű legyen, hanem az, hogy szórakoztassa az olvasót. Már a kötet játékos címe is elárulja ezt: *Kutyaszorító – A világ legvidámabb kutyahatározója*. Bár a tényeket tekintve tárgyyszerű (pl. a diszplázia említése), mégis szubjektíven, a szerző szemén keresztül ismerjük meg a fajtát, illetve a szerző véleményét a fajtáról. (És a szöveg által némileg a szerzőt is: nagyon kedveli az ebeket és az olvasó szórakoztatását.) (logikus magyarázat, a szöveg stílusjegyeinek felismerésével: 2 pont, utalás a címre: 1 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 4 pont

8. pl. Figyelem! Keresem a képen látható, Bodri névre hallgató rottweileremet. Kedden tűnt el, sétáltatás közben. Veleszületett csípőizületi torzulása miatt a járása bizonytalan (futáskor kifejezetten csámpás). Békés jószág, de az idegekkel szemben nagyon bizalmatlan, ezért kérem, hogy óvatosan közeledjenek felé! Ha bármit tudnak kutyám hollétéről, kérem értesítsenek az alábbi telefonszámon (egész nap):”

(a formai követelmények betartása: 1 pont, megfelelő nyelvhelyesség: 1 pont, szellemes, ötletes megfogalmazás, fordulat: 1 pont, a diák a szöveg legfontosabb megállapításaira támaszkodik: 2 pont) 5 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

A 6-8. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

11 pont	100%	7 pont	64%	3 pont	28%
10 pont	91%	6 pont	55%	2 pont	19%
9 pont	82%	5 pont	46%	1 pont	9%
8 pont	73%	4 pont	37%		

2. feladatsor

Szövegtípus: élményt kínáló, elbeszélő (szubjektív, egy mese, (fantasy)regény részlete).

A szöveg formája: folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információk visszakeresése; összefüggések, kapcsolatok feltárása; a szöveg mélyebb értelmezése.

Az 1-2. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-2. feladat célja: szó szerinti, explicit információ érzékelése, felvétele, tárolása, visszakeresése és továbbítása, elszórt adatok azonosítása.

Az 1-2. feladat ellenőrzése:

- helyes idézetek: „kamrák (s ezekből rengeteg)”; „Hajlamuk van arra, hogy pókhasat növeessenek...”; „ebéd után, amit – ha hozzájutnak – naponta kétszer is megesznek” 2 pont
- b) és d) (Babóknak a népet nevezik; Bilbo pedig a főhős keresztnéve – a feladatnak két jó megoldása van, mert a Baggins és a Took is egy-egy nemzetiség (család) a népen belül.) 1 pont

Csak mindkét jó válasz esetén adható pont.

Az 1-2. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

3 pont	100%
2 pont	67%
1 pont	33%

A 3-6. feladat gondolkodási művelete: összefüggések, kapcsolatok felismerése.

A 3-6. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása.

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

A 3-6. feladat ellenőrzése:

3.

kiszámíthatók	kalandvágók	rosszkedvűek	megfontoltak
X			X
magasak	tehetősek	kényelemszerető	vendégszerető
	X	X	

Minden helyes válaszra 1 pont adható. 4 pont

4. d) (A vén Tooknak három lánya volt, egyikük Belladonna, Bilbo anyja. Két nagynénje tehát, biztos van, de nem tudjuk, hogy apai ágon, mi a helyzet, ezért a helyes megoldás a d)) 1 pont
5. Valószínűleg a Took nemzetségtől örökölt kalandvágya miatt maga mögött hagyta a nyugodt életet, hogy különböző szokatlan események részesévé váljon. (a szöveg információinak értő felhasználása: 1 pont; szabatos, pontos megfogalmazás: 1 pont) 2 pont
6. 1. nyugalom, kiszámíthatóság, hétköznapiság
 2. vagyonosság, előkelő származás
 3. derűs természet, vendégszeretet
 („rengeteg faszeg mindenütt, kalap- és kabátakasztás céljából – a babó kedvelte a látogatókat”; „A Bagginsok emberemlékezet óta a Domb szomszédságában laktak, és közmegebecsülésnek örvendtek, nemcsak azért, mert a legtöbbjük gazdag volt, hanem azért is, mert nem voltak kalandjaik, és semmi megfontolatlan nem tettek”; „jó lélekre való arcvonásaik (vannak), és áradó kacagással nevetnek”; „Eltűnésükkor kerülték a feltűnést, nyomukat meg elboronálta a család; de az a tény megmászhatóan maradt, hogy a Tookok nem voltak olyan tiszteletre méltóak, mint a Bagginsok...”)) 3 pont

A 3-6. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

10 pont	100%	6 pont	60%	2 pont	20%
9 pont	90%	5 pont	50%	1 pont	10%
8 pont	80%	4 pont	40%		
7 pont	70%	3 pont	30%		

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

A 7-8. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 7-8. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás a szöveg mélyebb értelmezése által, hipotézisek felállítása.

A 7-8. feladat ellenőrzése:

7. A szerző egy-egy félmondattal előre utal, bizonyos jövőbeli eseményekre, amelyeket azonban nem részletez („Lehet, hogy elvesztette a szomszédai becsülését, de elnyerte... – no de majd meglátjátok a végén, nyert-e valamit egyáltalán.”); fontos(nak tűnő) részeknél megakasztja a gondolatmenetet, és másról kezd mesélni („Ennek a mi szóban forgó babónknak az anyja – az ám, mi is az a babó?”). Szintén nem részletezi, de említést tesz annak a mesevilágnak a lényeiről (szakállas törpék, tündérek), amelyben története játszódik. (Két stílus eszköz felismerése: 2 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 3 pont

8. pl. Messze földön híres nagyapámnak – akit csak a vén Tooknak nevezett mindenki – három lánya volt, ezek egyike, Belladonna volt az én jó anyám. Szeretetre méltó, ám hóbortos asszony volt – mint a Took család tagjai általában. Azt mesélik (hogy igaz-e ez, nem tudom), hogy valamelyik felmenőm (talán a nagyapám, de ez sem biztos) egy tündérral házasodott, innen ered családunk különcsége. Az viszont bizonyos, hogy a Tookok nagy vagyonuk ellenére sem örvendtek olyan megbecsülésnek, mint a Bagginsek, apám családjáé.

(E/1. személyű megfogalmazás: 1 pont; az önéletírás, visszaemlékezés formai, logikai szabályainak betartása: 1 pont; szellemes, ötletes fordulat: 1 pont; a szöveg információinak, összefüggéseinek helyes interpretációja: 2 pont) 5 pont

A 7-8. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

8 pont	100%	5 pont	63%	2 pont	25%
7 pont	88%	4 pont	50%	1 pont	13%
6 pont	75%	3 pont	38%		

3. feladatsor

Szövegtípus: élményt kínáló (egy novella részlete).

A szöveg formája: folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás.

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

Az 1-2. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-2. feladat célja: szó szerinti, explicit információ felvétele és visszakeresése kritériumok megadása által.

Az 1-2. feladat ellenőrzése:

1. A (hosszú, fárasztó, próbára tevő, monoton stb.) hajóút után Pittsburgh nagyvárosi forgataga nem érdekelte, hidegen hagyta stb.) a magyar parasztokat. („Végre megérkeztek.” „Az óriási kikötő, az ezernyi hajó, a felhőkarcoló, mint egy szédítő forgatag táncoltak el a szemek előtt, anélkül hogy valami mélyebb benyomást tettek volna rájuk. (...) A szegény magyar parasztnak nem volt érzékésük erre, az ezernyi gond és aggodás megfosztotta őket ettől az élvezettől...”) (A megfelelő jelentésű kifejezésekért 1-1 pont adható) 2 pont
2. „Csupa komor, szorongó ember kászálódott, gomolygott a hidakon, a lépcsőkön, a csarnokokban, az irodákban és a bizottságok előtt, a különböző ügynökök vezetése alatt.” (1 pont) „Három nap múlva már volt munkájuk. Pittsburghba helyezték el őket.” (1 pont) (A kényszerből vagy kalandvágyból, de mindenképpn a pénzszerzéstől vezérelve érkezett külföldieket gyakorlott munkaközvetítők irányították ebben az időben.) 2 pont

Az 1-2. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

4 pont	100%	2 pont	50%
3 pont	75%	1 pont	25%

A 3-7. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 3-7. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása, logikai kapcsolatok megértése, reflektálás a szöveg mélyebb rétegeire a háttértudás felhasználásával, aktív és passzív szókinccs fejlesztése.

A 3-7. feladat ellenőrzése:

3. c) (Az a) és b) állításra utaló részek nincsenek a szövegben; a d) pedig tévesen interpretált tartalom: helyesen azt jelenti, hogy a fiú délután alig egy óra előtt ébredt.) 1 pont
4. Nem egymás mellett, hanem egymást felváltva aludhattak ugyanabban az ágyban: az apa éjjel a fű pedig délelőtt, így elég volt csak egy emberre fizetni a burdosházban, miáltal több pénzt tudtak félretenni. (logikus, helyes interpretáció: 1 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 2 pont
5. a) HAMIS („Ameddig az egész pénz együtt nem lesz, útiköltséggel, mindenel, nem megyünk haza.”)

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

- b) HAMIS („Hamarosan kiderült azonban, hogy a fizetés nem olyan nagy, amilyent az amerikaiak a hazáért dicsekedő leveleikben említettek.” – Ez azt jelenti, hogy az idegenbe szakadt magyarok nagyot mondtak, dicsekedtek.)
- c) IGAZ („Tehát megállapították, hogy egy esztendő alatt a legnagyobb takarékoság mellett sem tehetik félre a háromezer koronát.”; „A szegény magyar parasztnak nem volt érkezésük erre, az ezernyi gond és aggodás megfosztotta őket ettől az élvezettől.”)
- d) HAMIS („Csupa komor, szorongó ember kászálódott, gomolygott [ez a kifejezés nagy tömegre utal] a hidakon, a lépcsőkön, a csarnokokban, az irodákban és a bizottságok előtt...”)

(Minden helyes válaszért 1 pont adható) 4 pont

6. Olyan szállás külföldi, bevándorló munkásoknak, ahol fizetség ellenében kosztot és kvartélyt kapnak. (Eredetileg „boarding house”, az emigráns magyarok szlengjében kapta az elnevezést.) 1 pont

7.

	APA	FIÚ
DÉLELŐTT	utazás, munka	utazás, pihenés
DÉLUTÁN	munka	(13 óráig) pihenés, utazás
ESTE, ÉJSZAKA	utazás, (19 órától) pihenés	(21-06 óráig) munka

Minden helyesen kitöltött napszakért 1 pont adható. 3 pont

A 3-7. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

11 pont 100%	7 pont 64%	3 pont 28%
10 pont 91%	6 pont 55%	2 pont 19%
9 pont 82%	5 pont 46%	1 pont 9%
8 pont 73%	4 pont 37%	

A 8-10. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 8-10. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat, bizonyítás), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókincs fejlesztése, reflektálás a szöveg tartalmi, formai és stilisztikai jegyeire, a háttértudás integrálása.

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

A 8-10. feladat ellenőrzése:

8. Ezzel nyomatékosítja, hangsúlyozza az apa érzelmeit, indulatait. Megindokolja, mi motiválja a nehézségek között, mi a valódi célja ezzel a próbatétellel; életszerűvé, plasztikussá teszi az elképzelt jelenetet. (tartalmas, logikus válasz: 1 pont, szabatos, pontos megfogalmazás: 1 pont) 2 pont
9. pl. Drága Édesanyám! Röviden írok csak, pár perc maradt csak az ebédszünetből, mindjárt folytatódik a műszak. Még mindig az acélgyárban vagyok, Édesapám pedig az építkezésen. Én éjjel robotolok, ő nappal dolgozik. Ne aggódj értünk: a szállás tiszta, a burdosné tisztességesen bánik velünk. A fizetség lehetne jobb, az igaz; de ha késéssel is, azért meglesz a pénz, s akkor azonnal hajóra szállunk, s hazamegyünk. Addig is gyakran gondolunk rád, remélve, hogy jól megy a sorod. Szerető fiad: Imre
(E/1. személyű narráció: 1 pont; a szöveg a levélforma sajátosságaihoz igazodik: 1 pont; jól megformált, megfelelő nyelvhelyességű szöveg: 1 pont; szellemes, ötletes fordulat; a diák hű szemelvény tényeihez, megállapításaihoz: 2 pont) 5 pont
10. (A novellában az apa, Dénes András jótállt a sógoráért, aki hirtelen halálával háromezer korona adóságot hagyott rá. Ezt törlesztendő indult el apa és fia Amerikába.)
(A szövegreferenciák alapján (implikatúra) az előzmények helyes rekonstruálása: 2 pont; a hiányok logikus kiegészítése: 1 pont; ötletes, szellemes fordulat(ok): 1 pont; nyelvileg igényesen megformált szöveg: 1 pont) 5 pont

A 8-10. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

12 pont	100%	8 pont	67%	4 pont	33%
11 pont	91%	7 pont	58%	3 pont	25%
10 pont	83%	6 pont	50%	2 pont	17%
9 pont	75%	5 pont	42%	1 pont	8%

4. feladatsor

Szövegtípus: élményt kínáló, elbeszélő (szubjektív, egy regény részlete).

A szöveg formája: folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás.

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

Az 1-3. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-3. feladat célja: szó szerinti, explicit információk megtalálása, elszórt adatok azonosítása, a szövegkohézió grammatikai és szemantikai összetevőinek felismerése.

Az 1-3. feladat ellenőrzése:

1. Atalanta és Hálókocsi, de elfogadható Madrid is, bár a szövegkörnyezetből nem derül ki egyértelműen, hogy Sárosi a városról, vagy annak híres futballcsapatáról beszél-e („...mondja mindjárt, hogy Zamora már gyufát árul Madridban, mert hallotta, hogy valaki feltűnt a Hálókocsi kapujában.”) A grammatikai szerkezetből adódó jelentés felismerése annak is segít megoldani a feladatot, aki nem ismeri ezeket a csapatokat. (Elfogadható a válasz, he legalább két csapat neve helyesen szerepel.) 1 pont
2. d) Nem ismerjük meg a nevét a szövegből. 1 pont
3. Már megint kezdik! 1 pont
„Tényleg van valami abban a fiúban?” A „tényleg” szó egy elhangzott állításra kér megerősítést, az „abban” határozóragos mutató névmás (a mondatban kijelölő jelző) pedig megjelöli, hogy a nagy tehetségről már esett szó korábban. 1 pont

Az 1-3. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

4 pont	100%	2 pont	50%
3 pont	75%	1 pont	25%

A 4-6. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 4-6. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása, logikai kapcsolatok megértése, reflektálás a szöveg mélyebb rétegeire a háttértudás felhasználásával.

A 4-6. feladat ellenőrzése:

4. b) A c) állítás nem bizonyított, a szövegből az derül ki, hogy Császár rajong a futballért, és játékosok eladásával is foglalkozik. Mivel az a) és a d) állítás egyaránt igaz, a helyes megoldás csak a b) pontban megfogalmazott lehet. 1 pont
5. A két kapus közül (Császár – Sárosi véleménye ellenére – nem Benedek Pubit, hanem az ismeretlen kapustehetséget szeretné szerződtetni) az Atalantába. (A helyes válasz legalább a játékosok nevét és a szerződtetés tényét tartalmazza.) 2 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

6. Minden, nyelviileg megfelelően megformált, a szöveg tartalmi, stilisztikai jellemzőire reflektáló mondat elfogadható. (válasz és indoklás koherens, logikus kapcsolata: 2 pont; pontos, szabatos megfogalmazás: 1 pont)

jó válasz: 3 pont

A 3-6. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

6 pont	100%	4 pont	67%	2 pont	33%
5 pont	83%	3 pont	50%	1 pont	17%

A 7-10. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 7-10. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat, bizonyítás), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókincs fejlesztése.

A 7-10. feladat ellenőrzése:

7. Minden, a szöveg tényeiből logikusan következő megállapítás és indoklás elfogadható. Pl. büszke („Sárosi úr (...), bízok az ítéletemben?”), tisztelettudó („mindig a keretek között maradtam”, udvarias megszólítások) stb. (A megfelelő jelzőért, illetve az ahhoz logikusan kapcsolódó, szabatosan megfogalmazott válaszáért 1-1 pont adható.) 2 pont
8. Az ELLENSÉGEK jelző kevésbé találó. Inkább ellenfeleknek nevezhető a két férfi, ezért ez utóbbi választásáért csak igen találó és szellemes indoklás esetében adható pont. A RIVÁLISOK vagy a MEGSZÁLLOTTAK választása esetén bármilyen, a szöveg tényeire reflektáló, pontosan és szabatosan megfogalmazott válasz elfogadható. 3 pont
9. Pl. Fiatal magyar kapus őrzi az Atalanta hálóját! Kisebb szenzációnak minősülő hírt kapott szerkesztőségünk: a következő szezonról egy eddig ismeretlen magyar tehetség lesz a világhírű Atalanta hálóőre. A játékost a teljes ismeretlenségből a világhír küszöbére segítő ügynök, Császár I. szerint az elmúlt évtized legnagyobb kapustehetségéről van szó. Egyébként sokáig egy másik magyar kapust, a Hálókocsiban játszó Benedeket tartották a poszt esélyesének. (Az írás a szöveg megállapításaira épül: 1 pont; szerepelnek a legfontosabb információk: 1 pont; terjedelme és stílusa megfelel a műfaj követelményeinek: 1 pont; szabatos megfogalmazás: 1 pont) 4 pont
10. Pl. Sárosi és neje hosszú évek óta együtt élnek már, egy nem túl jól menő, kis bundaüzletet vezetnek a városban. Egész napjukat az üzletben töltik, egymással alig váltanak pár szót, csak a néha betévedő vevőkkel beszélgetnek. Úgy tűnik, a szerelmük már kihűnyt: az asszony állandóan a divatlapokat bújjá, a

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

férfit pedig csak a futballhoz fűzi szenvedélyes szeretet. Sárosi mégis gyanakszik, hogy régi kuncaftjuk, Császár titokban udvarol a nejének.

(Az írás a szöveg megállapításaira épül: 1 pont; ezekből logikus következtetéseket von le a házaspár életére, kapcsolatára vonatkozólag: 1 pont; szellemes, ötletes fordulatok, megoldások: 1 pont, grammatikailag, stilisztikailag jól megformált írás: 1 pont) 4 pont

A 7-10. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

13 pont	100%	8 pont	62%	3 pont	23%
12 pont	92%	7 pont	54%	2 pont	15%
11 pont	84%	6 pont	46%	1 pont	8%
10 pont	76%	5 pont	38%		
9 pont	69%	4 pont	31%		

5. feladatsor

Szövegtípus: élményt kínáló (egy fejtörőket kínáló bűnügyi novellagyűjtemény fejezete).

A szöveg formája: folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás, komplex gondolkodási műveletek: kombinatív, lényegkiemelő, problémamegoldó műveletek.

Az 1-3. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-3. feladat célja: szó szerinti, explicit információ érzékelése, felvétele, tárolása, visszakeresése és továbbítása, elszórt adatok azonosítása.

Az 1-3. feladat ellenőrzése:

1. két nappal korábban („a polgármester helyettesét tegnapelőtt este megtámadta valaki”, „az elmúlt két napot azzal töltöttük...”) 1 pont
2. Sötét volt és hirtelen érte a támadás. ha mindkét tényező szerepel: 1 pont
3. Hamis, mert „...az amatőr nyomozó bevezette barátját a nappaliba”
ha mindkét tényező szerepel: 2 pont

Az 1-3. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

4 pont	100%	2 pont	50%
3 pont	75%	1 pont	25%

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

A 4-8. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 4-8. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása, logikai kapcsolatok megértése, reflektálás a szöveg mélyebb rétegeire a háttértudás felhasználásával

A 4-8. feladat ellenőrzése:

4. Walker felügyelő („Walker felügyelő hangja szokatlan idegességről, feszültségről árulkodott, elég izgatottnak látszol, Matt; W. olyan izgatott volt, hogy felállt, és járkálni kezdett a szobában”) 1 pont
Stanwick felügyelő („...állapította meg Stanwick, miközben pipáját tömkölte”) 1 pont
5. c) („A polgármester széles körű nyomozást rendelt el, és eredményeket követel, de azonnal”) 1 pont
6. kistilű, jelentéktelen, kispályás bűnöző, tolvaj stb. 1 pont
7. „...Walker felügyelő (a barátja, aki a rendőrkapitányságról hívta fel)...”
„Az amatőr nyomozó bevezette barátját a nappaliba.”
„– Szegény barátom!”
„Halló! Tom? Itt Matt.” (egyéb tegező, bizalmas megszólítások) 1 pont
8. B (A szövegből kiderül, hogy a két férfi szívélyes, jó kapcsolatban van egymással. A szövegben semmi nem utal arra, hogy Stanwick kárörvendő vagy fölényes lenne; és végig magabiztosan viselkedik.) 1 pont

A 4-8. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

6 pont	100%	4 pont	67%	2 pont	33%
5 pont	83%	3 pont	50%	1 pont	17%

A 9-12. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 9-12. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat, bizonyítás), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókincs fejlesztése, komplex információk kezelése, hibakeresés, döntéshozatal, rendszerelemzés és tervezés.

A 9-12. feladat ellenőrzése:

9. – Halló! Tom? Itt Matt.
– Ó, Matt! Örülök, hogy hallak. Mi újság?
– Nem lenne délután egy szabad perced? Van itt egy ügy, amiben igencsak elkelne a segítséged.
– Éppen ráérek, és jól ismersz: minden izgalmas ügy érdekel.
– Mi lenne, ha átugranék hozzád?

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

- Rendben van. Mikor indulsz?
- Mondjuk azonnal. Nem bánod?
- Tudod, hogy bármikor nagyon szívesen állok a rendelkezésedre.
- Köszönöm! Akkor nemsokára találkozunk!

(Minden, a társalgás szerkeztébe logikailag és stilisztikailag beleillő, megfelelő nyelvhelyességű mondatért 1 pont adható) 3 pont

10. Minden területre kiterjedő, nagy erőket mozgósító nyomozás. (egyéb hasonló értelmű megoldások is elfogadhatók) 1 pont
11. Walker felügyelő állításait kell felhasználni, ezekből lehet levonni a megfelelő következtetéseket. (1 pont) Ha Chase ártatlan, akkor Heath bűnös [4. állítás]. Ha Heath bűnös, akkor Decker is az [5. állítás]. Ez (ti. mindketten bűnösök) azonban teljesen ellentmond az 1. állításnak tehát Chase valóban nem lehet bűnös. (Megfelelő a megoldás, ha a diák a szöveg bármelyik megállapításból kiindulva helyesen ismeri fel a logikai kapcsolatokat: 2 pont.) 3 pont
12. Minden, nyelvileg megfelelően megformált, a szöveg tartalmi, stilisztikai jellemzőire reflektáló mondat elfogadható. (a kérdés logikus megközelítése: 1 pont; a szöveg releváns információinak megtalálása, és azok alapján megfelelő következtetések levonása: 3 pont; pontos, érthető megfogalmazás: 1 pont) 5 pont

A 9-12. feladat értékelése:

Értelmezés és általánosítás

12 pont	100%	8 pont	67%	4 pont	33%
11 pont	91%	7 pont	58%	3 pont	25%
10 pont	83%	6 pont	50%	2 pont	17%
9 pont	75%	5 pont	42%	1 pont	8%

6. feladatsor

Szövegtípus: élményt kínáló, elbeszélő (szubjektív, egy gyermekkönyv bevezetője, előszava).

A szöveg formája: folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás.

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

Az 1-3. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-3. feladat célja: szó szerinti, explicit információ érzékelése és visszakeresése azonnali megértés után, elszórt adatok azonosítása.

Az 1-3. feladat ellenőrzése:

1. „Volt szerencsém biztosíthatni róla, hogy aggodalma alaptalan, s elmagyaráztam neki, milyen megfontolásból jutottam erre a precedens nélkül álló döntésre.” 1 pont
2. HAMIS („Ahogy mi fejlesztettük a kviddicsjátékot, úgy az is fejlesztett minket.”) 1 pont
3. d) (A lap alján, az idézett forrásánál zárójelben közöltük a szerzőt, de a szöveg számos stilisztikai és formai jegyéből is következtetni lehetett a helyes megoldásra, és az előzetes tudására és a háttérismereteire is támaszkodhat a diák.) 1 pont

Az 1-3. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

3 pont 100%

2 pont 67%

1 pont 33%

A 4-7. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 4-7. feladat célja: implicit információk felismerése, ezekből következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása, logikai kapcsolatok megértése, reflektálás a szöveg mélyebb rétegeire a háttértudás felhasználásával, az aktív és passzív szókincs fejlesztése.

A 4-7. feladat ellenőrzése:

4. b) (Semmiképpen sem irigy, és nem biztos, hogy valóban hirtelen haragú, hiszen érzelmeit szenvedélyes hivatásszeretete határozza meg, ugyanakkor a lelkiismeretesen mindenképp túlmegy a magatartása: „Madam Cvikker elmondása szerint a diákok napi rendszerességgel „mancsolják, nyálazzák és minden módon bántalmazták” a kötetet; (...) Ne tépjék ki a lapjait, ne potytyantsák a fürdőkád vizébe, mert könnyen megeshet, hogy Madam Cvikker ott helyben lecsap a gondatlan olvasóra, és nagy összegű büntetést követel tőle.”) (A helyes választás és az ahhoz kapcsolódó logikus, koherns, szabatos indoklás fogadható el.) 2 pont
5. b) (A könyvtárosnő viselkedéséből, személyiségjegyeiből következtethetünk a szó eredeti jelentésére. A cuppanós csók a cvikipuszi, a kockatészta a cvekedli, a bevásárlószatyrot pedig cekkernek nevezzük.) 1 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

6.

	valóság	képzelet
<i>Chudley Csúzlik</i>		X
<i>Comic Relief</i>	X	
<i>galleon</i>		X

A Chudley Csúzlik egy kitalált kviddicscsapat, a galleon a varázsvilág képzeletbeli pénzneme. A Comic Relief a valóságban is létező szervezet. 3 pont

7. Egyszerűbb válasz: Arra szolgál, hogy távol tartsa a tolvajokat, megakadályozza, hogy ellopják a kötetet. (1 pont)

Értelmező válasz: Arra buzdítja az olvasót, hogy vegyen saját példányt a könyvből, ezzel maga járuljon hozzá a Comic Relief alapítvány jótékonyági tevékenységéhez. (2 pont) 2 pont

A 4-7. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

8 pont	100%	5 pont	63%	2 pont	25%
7 pont	88%	4 pont	50%	1 pont	13%
6 pont	75%	3 pont	38%		

A 8-12. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 8-12. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat, bizonyítás), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókincs fejlesztése, reflektálás a szöveg tartalmi és formai jegyeire, a háttértudás integrálása.

A 8-12. feladat ellenőrzése:

8. pl. Az örült ötlet hallatán azt gondolta, elvesztettem a józan eszemet. (Tartalmilag és stilisztikailag is jól megformált mondat fogadható el.) 1 pont

9. Minden olyan válasz elfogadható, amely az olvasott szöveg legfontosabb tartalmi, formai, stilisztikai jegyeire reflektál. A diák utalhat a szöveg humorára, a könyv kiadásának jótékony céljára, a varázsvilág bemutatására, az írói játékra valóság és képzelet között stb. (Találó, szellemes cím: 1 pont, szabatos indoklás. 1 pont) 2 pont

10. Elsősorban Madam Cvikker viselkedésére és Dumbledore erre utaló megjegyzéseire lehet hagyatkozni. Minden találó (szellemes), a szöveg tényeire referáló szabályért 1 pont adható. 3 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

- pl. 1. Varázskönyv muglik kezébe nem kerülhet!
 2. Vigyázzunk a könyvekre, óvjuk meg állapotukat!
 3. A kötetek nem rendeltetésszerű használata nagy összegű bírságot von maga után!

11. pl. A Comic Relief *angol jótékonyági szervezet*, amely pl. *könyvek eladásából származó bevételeket* használ fel *jótékony célra*, juttat el a rászorulóknak. (A szervezetet brit színészek alapították 1985-ben. Különböző szórakoztatóipari termékekből származó bevételeiket a szociális igazságosság megteremtéséért, a szegénység ellen küzdő akciók támogatására fordítják.) (A dőlt betűvel kiemelt elemekért 1-1 pont adható.) 3 pont

12. A feladat helyes megoldásának feltétele, hogy a megadott dialógus-részlet és az instrukciók alapján a tanuló felismerje, hogy melyik szituációról van szó, abba bele tudjon helyezkedni. (Minden, a szöveg tartalmi és formai jegyei alapján megalkotott, logikus, nyelvhelyességét és stílusát tekintve is megfelelő kiegészítésért 1-1 pont adható.) 5 pont

DUMBLEDORE (derűsen): Madam Cvikker, attól tartok, szokatlan dolgot kérek most Öntől.

MADAM CVIKKER (szigorúan): Csak gyorsan, igazgató úr, rengeteg teendőm van.

DUMBLEDORE: Úgy döntöttem, hogy Huhpush úr méltán nagyra tartott kviddics-enciklopédiáját megosztjuk a mugli olvasókkal is.

MADAM CVIKKER (megdöbbenve): Ezt nem teheti meg, Dumbledore!

DUMBLEDORE (továbbra is derűsen): De, bizony! És el is mondom, mi a célom ezzel!

MADAM CVIKKER (felháborodva): Hallatlan! Igazgató úr, ilyen skandalum még nem fordult elő könyvtárunk több száz éves történetében!

A 8-12. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

13 pont	100%	8 pont	62%	3 pont	23%
12 pont	92%	7 pont	54%	2 pont	15%
11 pont	84%	6 pont	46%	1 pont	8%
10 pont	76%	5 pont	38%		
9 pont	69%	4 pont	31%		

MAGYARÁZÓ TÍPUSÚ SZÖVEGEK

7. feladatsor

Szövegtípus: ismeretet kínáló (egy nyelvészeti témájú ismeretterjesztő könyv részlete).

A szöveg formája: folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás.

Az 1-2. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-2. feladat célja: explicit és implicit információ érzékelése és visszakeresése azonnali megértés után, elszórt adatok azonosítása.

Az 1-2. feladat ellenőrzése:

1. „A hét napjait ezekről nevezték el, mert azt tartották, hogy minden nap valamelyik bolygó sajátos uralma alatt áll.” 1 pont
2. Az arámi (a káldeusok nyelve) a ma ismert legősibb forrása ezeknek a szavaknak, innen görög közvetítéssel jutott el a rómaiakhoz. („Az ókori keleti neveket – melyek először a régi nagy csillagászok, a káldeusok nyelvén (vagyis arámi nyelven) keletkeztek – lefordították görögre, majd a császárkorban, a keleti műveltségterjedésével, latinra is.”) 1 pont

Az 1-2. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

2 pont 100%

1 pont 50%

A 3-5. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 3-5. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása, logikai kapcsolatok megértése a háttértudás felhasználásával.

A 3-5. feladat ellenőrzése:

3. c) (A b) és d) teljesen téves nyelvtani „álmagyarázat”: a tanulónak azt kell tudnia, hogy a kifejezés köznévként és tulajdonnévként is használatos a nyelvünkben, tehát a jelentés, a szöveggörnyezet dönti el a helyesírást. Az a) pont jelensége nem ismeretlen stilisztikai eszköz, de elsősorban a szépirodalomra, azon belül is a költészetre jellemző a leginkább.) 1 pont
4. Elvileg létezhetett, erre utal is a szöveg egy mondata („Legalábbis a legkorábbi adatok a hétről innen, az ókori Keletről származnak.”), de a tudomány

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

hitelt érdemlően csak az arámi forrás elsőségét tudja bizonyítani. (helyes válasz: 1 pont; logikus indoklás: 1 pont) 2 pont

5. A feladat megoldásához mitológiai háttértudás szükséges, illetve az, hogy a szövegben elmagyarázott logikát értse, és alkalmazni tudja a tanuló. A szövegből megismerjük a napok latin neveit, és azt a tény, hogy a rómaiak nem a nevek hangzását, hanem a jelentését vették át a görögöktől. Az írás konkrét példát is említ (Aphrodité = Vénusz), ez alapján az egyik pár megtalálható. A másik két példában ismerni kell a latin megfelelőjét a görög istenek nevének, és azt össze kell vetni a felsorolt elnevezésekkel. A helyes párok: APHRODITÉ – péntek, HERMÉSZ – szerda, ÁRÉSZ – kedd. (Helyes páronként 1 pont jár.) 3 pont

A 3-5. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

6 pont	100%	4 pont	67%	2 pont	33%
5 pont	83%	3 pont	50%	1 pont	17%

A 6-8. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 6-8. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat, bizonyítás), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókincs fejlesztése.

A 6-8. feladat ellenőrzése:

6. Mert az elnevezéseket a csillagászat akkori ismeretei szerint, a jól ismert és az égen szabad szemmel is jól követhető bolygók után adták, a Föld pedig értelemszerűen nem ilyen. („A hét bolygón azonban nem egészen azt kell érteni, amit ma, hanem azt a hét égitestet, melynek helyzete az év során láthatóan változik az égbolton. Ebbe tehát a Föld nem tartozott bele...”)
(értelmező, logikus válasz: 1 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 2 pont
7. Ugyanúgy a keddi napra utalnak, azonban a Mars kifejezés egy égitestet (ilyenkor névelővel használjuk) és egy isten nevét is jelenti (ebben az esetben pedig névelő nélkül helyes). („A bolygók egyben istenségek is voltak, ezért – például – a Martis dies (vagyis „kedd”) elnevezésről nem is lehet eldönteni, hogy az Mars istenről vagy a Mars bolygóról van-e elnevezve, azaz hogy a helyes értelmezés „Mars napja” vagy „a Mars napja” lenne-e.”)
(értelmező, logikus válasz: 1 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 2 pont
8. Mert a germán nyelvek is a kifejezések jelentését vették át, és nem a hangalakját. A saját isteneik nevét helyettesítették be a görög-latin mitológiai alakok helyébe. („...a görögök, rómaiak nem a szavak hangalakját, hanem a jelentését vették át az idegen (...) kultúrákból. Ugyanez történt a kései

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

ókorban a germán nyelvekben is: a hét napjait ők is a megfelelő istenségekről nevezték el, szépen megfeleltették a főbb ősgermán isteneket a görög-római pantheon tagjainak.”)

(értelmező, logikus válasz: 1 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 2 pont

A 6-8. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

6 pont	100%	4 pont	67%	2 pont	33%
5 pont	83%	3 pont	50%	1 pont	17%

8. feladatsor

Szövegtípus: ismeretet kínáló (egy irodalmi témájú ismeretterjesztő könyv részlete).

A szöveg formája: folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás.

Az 1-3. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-3. feladat célja: explicit és implicit információ érzékelése és visszakeresése azonnali megértés után, elszórt adatok azonosítása.

Az 1-3. feladat ellenőrzése:

1. „Azt a hírt hagyta maga után, hogy rideg és zárkózott ember volt, befelé néző lelki fronttal – emlékszik vissza rá Móra Ferenc.” 1 pont
2. Sehogyan, nem segítettek egymásnak, egymástól függetlenül fejtették meg a rejtélyt. („Közülük kettőnek, egy egyetemi hallgatónak, Gilicze Gábornak és egy katonatisztnak, Gyürk Ottónak sikerült 1969-ben – egymástól függetlenül – megoldania a rejtélyt.”) 1 pont
3. d) („Kiderült, hogy a szövegek magyar nyelvűek, amelyek egy Gárdonyi kitalálta ábécé betűivel vannak lejegyezve.”) 1 pont

Az 1-3. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

3 pont	100%
2 pont	67%
1 pont	33%

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

A 4-6. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 4-6. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása, logikai kapcsolatok megértése, reflektálás a szöveg mélyebb rétegeire a háttértudás felhasználásával.

A 4-6. feladat ellenőrzése:

4. a) HAMIS („A sikeres Gárdonyi (...)nemcsak műveit...”) 1 pont
b) HAMIS (Valóban létezett több notesz, füzet és több száz kartoncsík, mindegyik Gárdonyi titkosírásával, de ezek nem a *Tibetian Grammar* feliratú könyv részei voltak. „Hagyatékában megtalálták azokat a furcsa jelekkel teli füzeteket, noteszokat, lapokat...;” „A hatvanas évek közepén kerültek elő újabb, elkallódott szövegek. Különösen fontosnak tűnt az a több száz kartoncsík, amit egyiptomi szeleteknek neveznek.”) 1 pont
5. A feladat csak abban az esetben értékelhető, ha a tanuló megértette az utasítást és csak az egyik, általa kiválasztott kérdésre válaszolt.
A. A láthatatlan ember szókapcsolat utalás Gárdonyi egyik leghíresebb regényének a címére, a kiemeléssel ezt jelzi a szöveg szerzője. 2 pont
b) „Gratulálok, ha megfejtened sikerült (...) pl. a könyvet, a titkosírást, magát a rejtélyt; de jó válasz lehet ez is: engem (ez utalhat a könyvre és Gárdonyira egyaránt). 2 pont
6. b) A harmincas éveiben járt. (A szöveg így szól: „A konfliktusokat feloldani menekül Egerbe, és bár a kapcsolata a fővárossal sohasem szakad meg, élete utolsó negyed századát ott éli le.” Ha ezt az első mondattal („Gárdonyi Géza 1922. október 30-án, hétfőre virradó éjjel, 59 éves korában hunyt el.”) összevetjük, abból az következik, hogy 1897-ben költözött végleg Egerbe. Ha 1922-ben 59 éves volt, akkor ebben az évben 34.) 1 pont

A 4-6. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

5 pont	100%	2 pont	40%
4 pont	80%	1 pont	20%
3 pont	60%		

A 7-10. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 7-10. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat, vélemény), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókincs fejlesztése, reflektálás a szöveg tartalmi és formai jegyeire, a háttértudás integrálása.

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

A 7-10. feladat ellenőrzése:

7. A forgatókönyvet nem szó szerint kell érteni: ebben az esetben eseménysort, elképzelést, jellemrajzot jelent. Egy olyan ötlet (idea), mint a titkosírás kitalálása és utókorra hagyományozása beleillik a felvázoltakba. (a mondat jelentésének helyes interpretálása: 1 pont, logikus és helyesírását, nyelvhelyességét tekintve megfelelő megfogalmazás: 1 pont) 2 pont
8. A *nyelvtöltő* nyelvi művészt-bűvészt jelent, jelen esetben egy nyelv kitalálóját, kiöltőjét. (1 pont) A *nyelvtöltő* az utókornak tett gesztusokra utal: titkokat, rejtélyeket, szellemi izgalmat hagyományoz, játszik a későbbi kor emberével, megvicceli azt. (1 pont) A tanuló pozitív és negatív véleménye egyaránt elfogadható, ha az indoklás logikus, szabatos. (1 pont) 3 pont
9. A válasz a szövegben megfogalmazott tényekre épül: 1 pont; egyéni, ötletes meglátást tartalmaz: 1 pont; logikusan felépített: 1 pont, nyelvileg igényesen megformált: 1 pont. 4 pont
10. pl. Az egri Gárdonyi Géza Emlékmúzeum nyílt pályázatot hirdet a nagy író hagyatékában talált, eddig ismeretlen írásmóddal szerzett könyvek és feljegyzések megfejtésére. Nemcsak nyelvészek és irodalomárok, hanem minden, a téma iránt érdeklődő kutató jelentkezését várjuk. A kutatók részére múzeumunk díjmentesen bocsátja rendelkezésre a nevezett dokumentumok másolatait, előzetes egyeztetés után pedig az eredeti példányok vizsgálatát is lehetővé teszi. A pályázat határideje: 1969. szeptember 30.
(A válasz a szövegben megfogalmazott tényekre épül: 1 pont; egyéni, ötletes meglátást tartalmaz: 1 pont; logikusan felépített: 1 pont, nyelvileg igényesen megformált: 1 pont.) 4 pont

A 7-10. feladat értékelése:

értelmezés, általánosítás:

13 pont	100%	8 pont	62%	3 pont	23%
12 pont	92%	7 pont	54%	2 pont	15%
11 pont	84%	6 pont	46%	1 pont	8%
10 pont	76%	5 pont	38%		
9 pont	69%	4 pont	31%		

9. feladatsor

Szövegtípus: ismeretet kínáló (egy környezetvédelmi témájú tájékoztató kiadvány részlete).

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

A szöveg formája: folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás.

Az 1-3. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-3. feladat célja: explicit és implicit információ érzékelése és visszakeresése azonnali megértés után, elszórt adatok azonosítása.

Az 1-3. feladat ellenőrzése:

1. A közlekedés kétszeresen is megterheli a környezetet: egyrészt sok energiát emészt fel, másrészt jelentősen szennyezi a környezetet. 2 pont
2. c) („A levegőszennyezés elsősorban a belső égésű motorok által kibocsátott gázok (emisszió) miatt következik be.) 1 pont
3. A táblázatból kiolvasható: szénmonoxid (62,4%), nitrogénoxidok (56,1%), illékony szerves anyagok (49%). (Csak a hibátlan válasz fogadható el.) 1 pont

Az 1-3. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

4 pont	100%	2 pont	50%
3 pont	75%	1 pont	25%

A 4-6. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 4-6. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása, logikai kapcsolatok megértése, reflektálás a szöveg mélyebb rétegeire a háttértudás felhasználásával.

A 4-6. feladat ellenőrzése:

4. a) IGAZ („Egy utcán haladó kerékpár átlagos sebessége 15-25 Km/óra, ami gyakran magasabb, mint a túlszűfolt utcákon araszoló autók tényleges átlagsebessége.”) (1 pont)
- b) HAMIS (Ez általában, a közlekedésbiztonsági statisztikák szerint igaz, de ez a szöveg erről nem tesz említést. (1 pont) 2 pont
5. b) 1 pont
6. Az autók parkolása rendkívül nagy helyet igényel a városokban. Ez sokszor a (gyalogos és közúti) közlekedést is megnehezíti. Még komolyabb probléma, hogy az utak és a parkolók miatt kevesebb a városi zöldterület. („A légszennyezésen túl az autók helyfoglalása is környezeti problémát jelent, különösen a városokban. Az autózás helyigénye egy főre vetítve akár 70-szerese is lehet a gyalogos közlekedésnek, hiszen a legtöbb autóban egy ember utazik. Az autóforgalom kiszolgálására épülő utak és parkolók, egyre és egyre

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

nagyobb zöldterületek elől foglalják a helyet.”) (helyes következtetés: 1 pont; logikus indoklás: 1 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 3 pont

A 4-6. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

6 pont 100%	4 pont 67%	2 pont 33%
5 pont 83%	3 pont 50%	1 pont 17%

A 7-10. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 7-10. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat, vélemény), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókincs fejlesztése, reflektálás a szöveg tartalmi és formai jegyeire, a háttértudás integrálása.

A 7-10. feladat ellenőrzése:

7. Amikor az autó járó motorral egy helyben jár. („Egyes mérések szerint a városi közlekedésben a járó motor mellett az autók 30%-a egy helyben jár, azaz az útidők harmada üresjárat.”) (A válasz helyes információkat tartalmaz: 1 pont; pontos, érthető megfogalmazás: 1 pont) 2 pont
8. Minden, a szöveg tényein alapuló, illetve a tanuló saját tapasztalatain nyugvó, logikusan megindokolt válasz elfogadható, és 1-1 pontot ér. 4 pont
9. Bármelyik választás elfogadható, amennyiben világosan megfogalmazott, logikus érvelés támasztja alá. (A tanuló utalhat a szöveg nyelvi és tipográfiai figyelemfelhívó megoldásaira, minősítheti egyoldalúnak is a szöveget, hiszen bizonyos esetekben a személygépkocsis közlekedésnek is lehetnek előnyei; ténszerűnek is tarthatja a szöveget, hiszen statisztikai adatokkal támasztja alá az állításait – de utalhat az adatok forrásának hiányára is, amely csökkentheti a szöveg hitelességét stb.) (A választott jelző és az indoklás logikus, koherens kapcsolata: 2 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 3 pont
10. A kiadvány közérthetően, tényekre alapozva magyarázza el a társadalom mindennapi energiafogyasztási szokásainak jellemzőit, ez alapján pedig alternatívákat mutat be, javaslatokat ad a környezetbarát, takarékos, tudatos energiafelhasználáshoz. (Megfelelő szövegreferenciák felhasználása a megoldás során: 1 pont, helyes következtetés: 1 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 3 pont

A 7-10. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

12 pont 100%	8 pont 67%	4 pont 33%
11 pont 91%	7 pont 58%	3 pont 25%
10 pont 83%	6 pont 50%	2 pont 17%
9 pont 75%	5 pont 42%	1 pont 8%

10. feladatsor

Szövegtípus: ismereteközlő (egy tudományos-ismeretterjesztő könyv részlete).

A szöveg formája: folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás, komplex gondolkodási műveletek: kombinatív, lényegkiemelő, problémamegoldó műveletek.

Az 1-3. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-3. feladat célja: explicit és implicit információk érzékelése, visszakeresése, elszórt adatok azonosítása, az aktív és passzív szókincs fejlesztése.

Az 1-3. feladat ellenőrzése:

1. Egy háborús helyzet továbbterjedését, súlyosabbá válását, fokozódását stb. („...a háború kiszélesedése [az akkori politikai zsargon szerint: eszkalációja] során”) 1 pont
2. „Ő akkoriban azt kutatta, hogy miképpen lehetne a káros szenvedélyek működési mechanizmusait egy egyszerű, absztrakt, elméletileg jól vizsgálható játék keretei között megragadni.” 1 pont
3. játékelmélet (A forrásmegjelölésben közölt alcím – *A játékelmélet és a racionalitás pszichológiája* – tartalmazza a választ. A kérdésben szereplő *teória* szó, mint az elmélet rokon értelmű kifejezése is segíthet a válaszban.) 1 pont

Az 1-3. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

3 pont 100%

2 pont 67%

1 pont 33%

A 4-8. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 4-8. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása, logikai kapcsolatok megértése, reflektálás a szöveg mélyebb rétegeire a háttértudás felhasználásával.

A 4-8. feladat ellenőrzése:

4. c) („Shubik első cikke a Dollárárverés-játékról 1971-ben jelent meg”: a lábjegyzetből kiderül, hogy a vietnami háború 1959-től zajlott, Johnson pedig 1969-ig volt az USA elnöke. Ugyanott olvasható, hogy az Egyesült Államok 1973-ban vonult ki Vietnamból, a jó megoldás tehát a c)) 1 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

5. A játékelmélet alapvetően matematikai modell, de a játékosok magatartásának vizsgálata miatt pszichológiai, még tágabb összefüggésrendszerben vizsgálva pedig politikai vonatkozásai is lehetnek. (Helyes válaszonként 1 pont adható.) 3 pont
6. a) HAMIS („Mégis, érett és intelligens, felnőtt emberek belementek a játékba, és szabad akaratukból, tudatos elhatározásuk alapján hajlandóak voltak 3-4 dollárt fizetni egy dollárért.”)
 b) HAMIS („Shubik a játékot, mint a vietnami háború egyre értelmetlenebb eszkalációjának modelljét mutatta be, bár később azt nyilatkozta, hogy nem ez vezette a játék felfedezésére.”) (A jó válaszokért 1-1 pont jár.) 2 pont
7. A játékos: 1 dollár. Indoklás: amennyiben a B játékos 99 centes ajánlata után kiszállt volna az A, B még nyerhetett volna – ha csak 1 centet is. Miután A megtette az 1 dollárt, már nem nyerhetett egy centet sem – az ettől kezdve emelkedő tétek már csak növelték mindkettejük veszteségét. (Helyes ponton meghúzott vonal: 1 pont; logikus érvelés: 1 pont; pontos, érthető megfogalmazás: 1 pont) 3 pont
8. Elfogadható az a nyelvileg helyesen megformált válasz, amely megfelelő összefüggésben alkalmazza a kikiáltási ár és a licit (ajánlat) fogalmát, illetve ha utal arra, hogy a legmagasabb ajánlatot tevő licitáló nyer. 3 pont

A 4-8. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

12 pont	100%	8 pont	67%	4 pont	33%
11 pont	91%	7 pont	58%	3 pont	25%
10 pont	83%	6 pont	50%	2 pont	17%
9 pont	75%	5 pont	42%	1 pont	8%

A 9-12. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 9-12. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat, bizonyítás), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókincs fejlesztése, komplex információk kezelése, döntéshozatal, véleményformálás a szöveg objektív jegyeiről.

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

A 9-12. feladat ellenőrzése:

9. Az indoklásban fő okként szerepelhet az önuralom elvesztése, a játékszenvedély, a büszkeség stb. (a szöveg tényein alapuló magyarázat: 1 pont; logikus gondolatmenet: 1 pont; érthető, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 3 pont
10. Minden, nyelvileg megfelelően megformált, a szöveg tartalmi, stilisztikai jellemzőire reflektáló mondat elfogadható. 3 pont
11. pl. Szia Barna! Tegnap egy buliban nagyon furá licitálós játékot játszottunk: Gabi 1 cent kikiáltási áron dobott fel egy dollárt, de nem csak a győztesnek kellett fizetnie, hanem annak is, aki utolsóként alulmaradt! Tudom, hogy örülségnek tűnik, de csomóan belementünk a játékba. Az elején senki nem akart kiszállni, de egy idő után, már csak ketten maradtunk Sanyival. A végén már csak centeket ígértünk egymásra, és már mindenki nevetett (azok is, akik az előbb még játszottak). Végül én adtam fel, mert tudtam, hogy már úgylis csak veszíthetek. Szóval furá volt, de valahogy izgi is! Mit szólsz? Legközelebb játsszunk ilyet nálatok is! Üdv: Béla
(a szöveg megfelel a formai (terjedelem, E/1. személyű elbeszélés, megszólítás stb.) követelményeknek: 1 pont; logikusan felépített: 1 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 3 pont
12. Minden válasz elfogadható, ha a diák a szöveg objektív tartalmi és formai jegyeire építi a véleményét (1 pont), illetve logikusan (1 pont) és szabatosan (1 pont) megindokolja azt. 3 pont

A 9-12. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

12 pont	100%	8 pont	67%	4 pont	33%
11 pont	91%	7 pont	58%	3 pont	25%
10 pont	83%	6 pont	50%	2 pont	17%
9 pont	75%	5 pont	42%	1 pont	8%

11. feladatsor

Szövegtípus: tudást, ismeretet kínáló, hipertextuális szöveg.

A szöveg formája: folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás, kereszttantervi készségek: ábrázolási, jelképes, formális és technikai készség; komplex gondolkodási műveletek: döntéshozatal, rendszertervezés.

Az 1-2. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-2. feladat célja: szó szerinti, explicit információ érzékelése, felvétele, visszakeresése és továbbítása, elszórt adatok azonosítása.

Az 1-2. feladat ellenőrzése:

1. A szakmunkásképző iskolákban („...a szakmunkásképzőkben a dohányosok aránya ennek több mint kétszerese.”). 1 pont
2. Közli a versenysorozat hivatalos honlapjának címét (linkjét).
(www.smokefreeclass.info) 1 pont

Az 1-3. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

2 pont 100%
1 pont 50%

A 3-6. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 3-6. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása.

A 3-6. feladat ellenőrzése:

3. d) feltételezés („a becslések szerint minden második fiatal ..”) 1 pont
4. a) Norvégia (mert az észak- és nyugat-európai országokban jellemző, hogy több lány dohányzik, a felsorolásban Norvégia az egyetlen ilyen) 1 pont
5. a) „... a lányok körében sokkal hamarabb kialakul a nikotinfüggőség, mint a fiúknál.”
b) „Bár a lányok közül többen próbálnak meg leszokni a cigarettáról, a fiúk közül többen járnak sikerrel.” 2 pont
6. a) IGAZ (ESPAD: európai vizsgálat a középiskolások alkohol- és drogfogyasztásról)
b) HAMIS (36,2% nagyobb, mint 34,9%)

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

c) IGAZ („...1999-es hazai adatfelvétele, amely az 1983-ban született serdülőkét vizsgálta”)

(Minden helyes válaszért 1 pont adható)

3 pont

A 3-6. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

7 pont 100%	4 pont 58%	1 pont 16%
6 pont 86%	3 pont 44%	
5 pont 72%	2 pont 30%	

A 7-12. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 7-12. feladat célja: logikai kapcsolatok megértése, értelmezés, reflektálás a szöveg mélyebb rétegeire a háttértudás felhasználásával; jártasság fejlesztése a hipertextuális szövegek megértésében, szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat, bizonyítás), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése, aktív és passzív szókinccs fejlesztése, komplex műveletek: rendszerelemzés és ábrázolás.

A 7-12. feladat ellenőrzése:

7. pl. Európa egyes területeire fiúk és lányok aránya szempontjából más-más dohányzási szokások jellemzőek. Vagy: Földrajzi régióként eltérő a dohányzó fiúk és lányok aránya. (Megfelelő a válasz, ha a diák érti a földrajzi terület és a mennyiségi arányok közötti összefüggést, és ezt pontosan, szabatosan ki tudja fejezni.)

2 pont

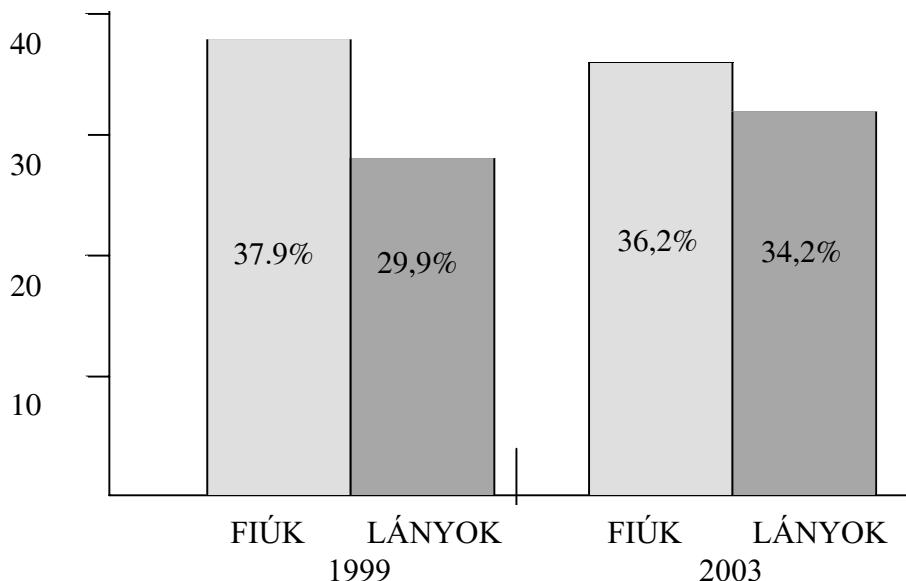
8.

www.eroaleszokashoz.hu	leszokási programokra
www.espad.org	1999-es hazai adatfelvétele
www.doki.net/tarsasag/tudogyogyasz	nikotinfüggőség

3 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

9. gyermeklétszám(%)

(Elfogadható a válasz, ha a diák megérti a diagram ábrázolási elvét, és a megfelelő adatokat a megfelelő helyre helyettesíti be.) 2 pont

10. Azért, mert a felnőtteknél már bevált leszokási technikák nem működnek a fiatalok körében. Az eltérő életkori és kulturális jellemzők miatt át kell alakítani ezeket a módszereket. (Sőt, valószínűleg a nemek különböző igényeit is figyelembe kell venni.) („A fiatal dohányosoknak az ő igényeikre kialakított leszokási programokra van szükségük. A felnőttek körében már bevált leszokási technikák a fiatalok körében nem működnek. Ezeket az életkort, a kultúrát, és valószínűleg a nemek különböző igényeit figyelembe véve kell átalakítanunk.”) (A szöveg releváns információinak felismerése: 1 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 2 pont
11. pl. www.dobdelma.hu; címkék: dohányzás, leszokás, egészségvédelem, fiatalok, Magyarország (Megfelelő a válasz, ha rövid, megjegyezhető, a tartalomról árulkodó címet választ, és tisztában van az internetes címek szabályszerűségeivel – megfelelő írásjelek és forma –, és a releváns tartalmat legpontosabban jellemző címkéket ad.) 2 pont
12. A korai rászokás az egyik legfontosabb eleme a dohányzás kialakulásának. Ha már kialakult a nikotinfüggőség, igen nehéz a leszokás, és társadalmi szinten is bonyolult és költséges probléma a leszokást segítő programok létrehozása. Becslések szerint minden második fiatal később dohányzással összefüggő betegségek következtében halhat meg.

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

(a szöveg releváns információinak felismerése: 1 pont, azok tömör és logikus szövegbe szervezése: 1 pont, szabatos, kerek megfogalmazás: 1 pont)
3 pont

A 7-12. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

12 pont	100%	8 pont	67%	4 pont	33%
11 pont	91%	7 pont	58%	3 pont	25%
10 pont	83%	6 pont	50%	2 pont	17%
9 pont	75%	5 pont	42%	1 pont	8%

12. feladatsor

Szövegtípus: ismeretet, tudást kínáló (egy ismeretterjesztő folyóirat cikkének részlete).

A szöveg formája: folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás, komplex gondolkodási műveletek: kombinatív, lényegkiemelő, problémamegoldó műveletek.

Az 1-4. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-4. feladat célja: explicit és implicit információ érzékelése, visszakeresése, elszórt adatok azonosítása azonnali megértés alapján, grafikusán ábrázolt információ felvétele.

Az 1-4. feladat ellenőrzése:

1. HAMIS („A születéskor várható élettartam tekintetében Magyarország – a szinte folyamatos javulás ellenére – hosszú ideje...”) 1 pont
2. 2005 (a szövegből nem derül ki, a cikk végén megjelölt forrásmegjelölésből azonban igen: a folyóirat 2005. novemberi számában jelent meg a cikk.) 1 pont
3. körülbelül 25 év („...az ország lakosságának átlagos életkora ma 40 esztendő, majdnem másfél évtizeddel magasabb, mint száz esztendeje.”) 1 pont
4. a 25-29 évesek között (a korfa grafikonjáról leolvasható) 1 pont

Az 1-4. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

4 pont	100%	2 pont	50%
3 pont	75%	1 pont	25%

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

Az 5-7. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.
 Az 5-7. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása, a grafikus és szöveges információk közötti kapcsolat megértése és összevetése, logikai kapcsolatok megértése, reflektálás a szöveg mélyebb rétegeire a háttértudás felhasználásával.

Az 5-7. feladat ellenőrzése:

5. a) kb. 12-13%

b) kb. 7% (A leolvasásból adódó minimális pontatlanságok elfogadhatóak.)

2 pont

6. pl. E szép kort megélt egerbaktai emberek számos leszármazottja is tekintélyes életkorral büszkélkedhet. (az eredeti mondat jelentésének megértése: 1 pont, saját szavakkal történő pontos, szabatos interpretáció: 1 pont) 2 pont

7. Kevesebb ember születik, azoknak viszont hosszabb az élettartamuk, tovább élnek. („Nem csak magyar jelenség, hogy miközben a születéskor várható élettartam nő, a születésszám erősen csökken. A korfa elsősorban ez utóbbi miatt nálunk is egyre meredekebb...”)(Az összefüggés felismerése: 1 pont, pontos, szabatos megfogalmazása: 1 pont) 2 pont

Az 5-7. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

6 pont	100%	4 pont	67%	2 pont	33%
5 pont	83%	3 pont	50%	1 pont	17%

A 8-12. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 8-12. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat, bizonyítás), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókincs fejlesztése, komplex információk kezelése, grafikus és szöveges információk egybevetése, összehasonlítása.

A 8-12. feladat ellenőrzése:

8. 3. alföldi, alapfokú végzettségű férfi („...az alföldi kiskunmajsai, északon a tokaji és a bodrogközi kistérség újszülöttjei még a 65. évük elérésében sem bízhatnak.”)

1. felsőfokú végzettségű Balaton-menti nő („A lánycsecsemők esélyei is az említett Balaton-menti kistérségekben a legjobbak, megközelítik a 80 esztendőt...”)

2. Borsod-Abaúj-Zemplén megyei, középfokú végzettségű nő („...Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kistérségek találhatóak, a maguk 74 esztendőnél is rövidebbre becsült születéskor várható élettartamával.”) (Minden jó helyen szereplő „személyleírás” 1 pontot ér.)

3 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

9. Az orvostudomány fejlődése lehetőséget nyújthat az emberi szervezet ellenállóbbá tételére, és az egyre súlyosabb betegségek meggyógyítására. A tudomány fejlődése általában az emberi társadalom igazságosabbá tételét szolgálhatja. („...a fogamzáshoz szükséges ivarsejteket jól „válogatják össze”, s ezzel különleges génállományt hoznak létre, szükség esetén pedig kicserélik egyik-másik beteg szervet;... az érintettek felzárkóztatásával csökkenteni kellene az iskolázottsági, jövedelmi, informáltsági helyzetben ma meglévő különbségeket.”) (A releváns információk felismerése: 1 pont, a köztük lévő kapcsolat felismerése: 1 pont, pontos, nyelvileg igényes megfogalmazás: 1 pont) 3 pont
10. Azt, hogy a társadalom elöregszik, több az idős, mint a fiatal, kisebb a születések aránya a halálozási aránynál stb. Minden, nyelvileg megfelelően megformált válasz elfogadható, ha a kérdés és a szöveg alapján valós problémára reflektál, pl. kevés dolgozó fizeti a társadalom olyan fontos költségeit, mint az oktatás, az egészségügy, nyugdíjak stb. Figyelembe kell venni a korosztályi sajátosságokat, nem várható el, hogy a diák pontos terminológiát alkalmazzon! 3 pont
11. Ilyen módon javíthatjuk az életkori statisztikákat vagy közeledhettünk a fejlettebb országok szintjéhez stb. (Az eredeti mondat helyes interpretációja. 1 pont, logikus, nyelvileg igényes megfogalmazása: 1 pont) 2 pont
12. pl. (1) Általánosságban elmondhatjuk, hogy minél iskolázottabbak az emberek, annál inkább törődnek az egészségükkel. (2) Sokszor tudatosabban választják az egészséges életmódot, a táplálkozás, a mozgás, az egész életvitel területén, mint iskolázatlanabb embertársaik. (3) Persze, ebben a körben is nagy számban fordulnak elő betegségek, de statisztikailag mégis ritkábban, mint az alacsony iskolai végzettségűek között.
(Az olvasott szövegreferencia és a háttértudás integrálása: 1 pont, az összefüggések felismerése: 1 pont, szabatos megfogalmazás. 1 pont) 3 pont

A 8-12. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

14 pont	100%	9 pont	64%	4 pont	29%
13 pont	93%	8 pont	57%	3 pont	21%
12 pont	86%	7 pont	50%	2 pont	14%
11 pont	79%	6 pont	43%	1 pont	7%
10 pont	71%	5 pont	36%		

DOKUMENTUM TÍPUSÚ SZÖVEGEK

13. feladatsor

Szövegtípus: információt közlő (egy MP3-zenelejátszó használati utasításának részlete).

A szöveg formája: nem folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás.

Az 1-2. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-2. feladat célja: explicit információk érzékelése, visszakeresése, elszórt adatok azonosítása.

Az 1-2. feladat ellenőrzése:

1. Egy MP3-zenelejátszó (általános külső adattárolóként is használható) leírása. 1 pont
2. Formai jegyekből: oldalszám (28-29. oldal) és a lapszálon található „2. fejezet” felirat. 1 pont

Az 1-2. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

2 pont 100%

1 pont 50%

A 3-5. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 3-5. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása.

A 3-5. feladat ellenőrzése:

3. b) 1 pont
4. a) Az eszköz használatakor felmerülő fontos jelenségekre, kezelési szabályokra hívja fel a figyelmet. (1 pont)
b) A működést alapvetően nem befolyásoló, de a használatot könnyebbé tevő gyakorlati tanácsokat jelzik így. (Az ikonok alatti szavakat természetesen használhatja a tanuló.) (1 pont)
(Csak világosan, érthetően megfogalmazott válaszért adható pont.) 2 pont
5. Az állományok letöltése és lejátszása közben, mert ebben az esetben megsérülhetnek a fájlok. (Mindig meg kell várni az éppen futó folyamat befejezését, és csak utána lehet eltávolítani a lejátszót.) (Megfelelő információk megtalálása: 1 pont; pontos, érthető megfogalmazás: 1 pont) 2 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

A 3-5. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

5 pont	100%	2 pont	40%
4 pont	80%	1 pont	20%
3 pont	60%		

A 6-8. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 6-8. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókincs fejlesztése.

A 6-8. feladat ellenőrzése:

- Ha úgy változtatom meg a fájlok neveit (Windows Explorerben vagy Intézőben), hogy előre egy sorszámot írok (001***, 002*** stb.), akkor annak megfelelően játssza le az állományokat. (Megfelelő információk megtalálása: 1 pont; pontos, érthető megfogalmazás: 1 pont) 2 pont
- pl. Tudom használni, mert a használati utasítás ábrákat is közöl, ami alapján kitalálhatom, hogy az angol nyelvű kifejezéseknek mi a megfelelője. (Mindен válasz elfogadható, ha logikusan megindokolt és szabatosan megfogalmazott.) 2 pont
- A tanuló logikus magyarázatot ad az általa választott reakcióra: 1 pont; eredeti, szellemes nyelvi és/vagy tartalmi megoldások vannak a szövegben: 1 pont, érthetően, pontosan megfogalmazott írás: 1 pont. 3 pont

A 6-8. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

7 pont	100%	4 pont	58%	1 pont	16%
6 pont	86%	3 pont	44%		
5 pont	72%	2 pont	30%		

14. feladatsor

Szövegtípus: információt közlő (egy diákoknak szóló művészeti pályázat szövege).

A szöveg formája: nem folyamatos, folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás.

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

Az 1-2. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-2. feladat célja: explicit információk érzékelése, visszakeresése, elszórt adatok azonosítása.

Az 1-2. feladat ellenőrzése:

1. II. koprosoport, 13-15 éves korig 1 pont
2. d) nem derül ki pontosan a szövegből 1 pont

Az 1-2. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

2 pont 100%

1 pont 50%

A 3-5. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 3-5. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása, logikai kapcsolatok megértése.

A 3-5. feladat ellenőrzése:

3. 2008 („A RENESZÁNSZ ÉVHEZ kapcsolódva olyan alkotásokat várnunk...”, a pályázat pedig 2008-as.) 1 pont
4. c) 3000 forint („Nevezési díj közösségeknek 3000 forint...”) 1 pont
5. 1. Nem levélben, hanem egy külön jelentkezési lapon kellett jelentkezni.
2. Nem vízfestékkel, hanem zománctechnikával készült alkotásokkal lehet nevezni
3. A jelentkezési határidő január 30-án lejárt. (A pályaművek beküldésének határideje március 5.) (Minden megtalált hibáért 1 pont adható) 3 pont

A 3-5. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

5 pont 100% 2 pont 40%

4 pont 80% 1 pont 20%

3 pont 60%

A 6-8. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 6-8. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat, levél), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókinccs fejlesztése.

A 6-8. feladat ellenőrzése:

6. Bármilyen ésszerű és célszerű ötlet (internet, könyvtár, szaktanár stb.): 1 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont 2 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

7. Mindkét választás elfogadható, ha logikus és koherens az indoklás (1pont) és a válasz nyelvileg igényesen megformált. 2 pont
8. Az idézet kreatív, ötletes értelmezése: 1 pont; logikus magyarázat: 1 pont; szabatos, pontos megfogalmazás: 1 pont. 3 pont

A 6-8. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

7 pont	100%	4 pont	58%	1 pont	16%
6 pont	86%	3 pont	44%		
5 pont	72%	2 pont	30%		

15. feladatsor

Szövegtípus: oszlopdiagramok (egy 2003-as felmérés részletei).

A szöveg formája: nem folyamatos, folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás.

Az 1-3. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-3. feladat célja: explicit információk érzékelése, visszakeresése, grafikus adatok felismerése, azok szöveges információvá alakítása.

Az 1-3. feladat ellenőrzése:

1. a barátoktól (A felső diagramot kellett vizsgálni: 4,2-es átlag, éppen megelőzve a TV 4-es szintjét.) 1 pont
2. A b) (a két diagram utolsó oszlopainak összehasonlításából következik) és az e) (mindkét diagramban a nem internetezők átlaga 0,5 ponttal magasabb) állítások igazak, ezek mellé kellett X-et írni. (Jó megoldásonként 1 pont jár.) Az a) (mindkét ábrán magasabb a világos oszlop), a c) (egyedül az alsó grafikon napilapos oszlopában érték el magasabb értéket az internetet nem használók) és a d) (az egyáltalán nem fontos érték az 1-es, ennél mindenhol jóval magasabbak az átlagok) a hamisak. (A rossz helyre írt X 1 pont levonást jelent. 0 pontnál kevesebb a feladatra nem adható.) 2 pont
3. Mindkét csoportban a szórakozás és az információszerzés terén egyaránt a klubok. (1,9/1,7 illetve 2/1,7-es átlagok) 1 pont

Az 1-3. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

4 pont	100%	2 pont	50%
3 pont	75%	1 pont	25%

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

A 4-6. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 4-6. feladat célja: grafikusán ábrázolt explicit és implicit információk felismerése, ezek összevetése, következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása, logikai kapcsolatok megértése.

A 4-6. feladat ellenőrzése:

4. közepesen fontos, átlagosan fontos, közömbös stb. 1 pont
5. Az általános értelmű felmérés a jó választás; ha meggyőző az indoklás, a népszerűségi index esetleg elfogadható (Bizonyos tevékenységek népszerűségét méri egy-egy adott csoportban. Fontos azonban tisztázni, hogy elsősorban személyek (közzereplők) esetében beszélhetünk népszerűségi mutatókról.) (Megfelelő választás és ahhoz logikusan kapcsolódó, szabatos érvelés: 2 pont) 2 pont
6. A grafikonok alapján az állítás nem igaz, ennek éppen az ellenkezőjét mutatják az ábrák. Az internetezőik körében a könyvek, napilapok és folyóiratok olvasásának fontossági indexe 3,1 és 3,7 pont között van az információszerezés, 2,8 és 3,8 között a szórakozás terén. Az információszerezésben csak a TV előzi meg a napilapokat és a könyveket (ezek egyébként egy szinten állnak az internettel) stb. Egyéb, a grafikonról leolvasható helyes összefüggések is elfogadhatók. (helyes összefüggések felismerése: 1 pont, megfelelően megfogalmazott, logikus következtetés: 1 pont) 2 pont

A 4-6. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

5 pont	100%	2 pont	40%
4 pont	80%	1 pont	20%
3 pont	60%		

A 7-9. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 7-9. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat, levél), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókinccs fejlesztése.

A 7-9. feladat ellenőrzése:

7. A legnagyobb segítséget a forrásmegjelölés adja: *A digitális jövő térképe – A magyar társadalom és az internet* (ITTK-Tárki, 2003.) A széleskörű felmérés a magyar társadalom internethez való viszonyulását, internetezési szokásait térképezte fel 2003-ban, és vont le – a jövőre is mutató – következtetéseket. (helyes összefüggések felismerése: 1 pont, szabatosan megfogalmazott, logikus válasz: 1 pont) 2 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

8. A feladat a tanuló háttérismereteire, tájékozottságára épít. A diák utalhat az internetes elérés széleskörűvé válására, újszerű szolgáltatások megjelenésére és mindennapivá válására (közösségi oldalak, blogok, web 2.0-ás szolgáltatások, internetes játékok, vásárlás, ügyintézés stb.). Felhasználhatja az érvelésben saját tapasztalatait és egyéb forrásokat is. Ha ezekből logikus következtetést von le, és azt szabatosan megfogalmazza, a válasz jó. 2 pont
9. A címválasztásnak megfelelő szöveg: 1 pont; logikus, ésszerű következtetés és érvelés: 2 pont; szellemes, ötletes fordulat vagy magyarázat: 1 pont; megfelelő stílus és nyelvhasználat: 1 pont. 5 pont

A 7-9. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

9 pont	100%	6 pont	67%	3 pont	34%
8 pont	89%	5 pont	56%	2 pont	25%
7 pont	78%	4 pont	45%	1 pont	12%

16. feladatsor

Szövegtípus: információt közlő (egy internetes jegyiroda honlapjának részlete).

A szöveg formája: nem folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás.

Az 1-3. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-3. feladat célja: explicit információk érzékelése, visszakeresése, elszórt adatok azonosítása.

Az 1-3. feladat ellenőrzése:

1. William Shakespeare (A *Tévedések vígjátéka* és a *Minden jó, ha a vége jó* című darabokkal.) 1 pont
2. A Szervezés található a budapesti Pannónia utcában, az iroda a honlap szerint hétköznapi 10-18 óráig van nyitva. 1 pont
3. A színházak aznapi részletes műsorára vagy kíváncsi – ELŐADÁSOK IDŐRENDBEN; a kiválasztott előadás jegyárait szeretnéd megtekinteni – INFORMÁCIÓ; kíváncsi vagy, mikor tudod megnézni a Lulu című előadást – PRODUKCIÓK SZERINT (Minden jó párosításért 1 pont adható, a rosszakért 1 pont levonás jár. 0 pontnál kevesebb nem adható a feladatra.) 3 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

Az 1-3. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

5 pont	100%	2 pont	40%
4 pont	80%	1 pont	20%
3 pont	60%		

A 4-6. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 4-6. feladat célja: explicit és implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, logikai kapcsolatok megértése.

A 4-6. feladat ellenőrzése:

4. A mai műsor két előadása közül egyik sem magyar szerző műve. (A mai előadások a jobb oldali keretben látható, december 30-án játszott darabok.) 1 pont
5. E-mailben egészen biztosan nem („E-mailben küldött foglalási és jegyvásárlási kéréseket nem áll módunkban teljesíteni.), a többi esetben valószínűleg lehetőség van erre. 1 pont
6. Nem lehet elintézni, hiszen „A megvásárolt jegyek nem válthatók vissza és más jegyre nem cserélhetők.” 1 pont

A 4-6. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

3 pont	100%
2 pont	67%
1 pont	33%

A 7-9. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 7-9. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (vélemény kifejtése, érvelés, magyarázat), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókincs fejlesztése.

A 7-9. feladat ellenőrzése:

7. Két „szűkítő szempont” szerepel a kérdésben: a klasszikus szerzők kitétel (ez alapján a Vígszínház és a Klasszikus bérlet jöhet szóba) és a hétfégi este időpontja. Mivel a klasszikus bérlet hétköznapokra és vasárnap délutánra szól, a vígszínházi bérlet marad az egyetlen igazán logikus választás. (összefüggések felismerése és logikus következtetés: 1 pont; szellemes, ötletes, stílusos fordulat: 1 pont; megfelelő nyelvhelyesség: 1 pont) 3 pont
8. Megfelelő, logikus érvelés: 1 pont; szellemes, ötletes, stílusos fordulat: 1 pont; megfelelő nyelvhelyesség: 1 pont. 3 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

9. A tapasztalatok, ismeretek logikus felhasználása a válaszadás során: 1 pont; megfelelő, ésszerű érvelés: 1 pont; szellemes, ötletes, stílusos fordulat: 1 pont; megfelelő nyelvhelyesség: 1 pont. 4 pont

A 7-9. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

10 pont	100%	6 pont	60%	2 pont	20%
9 pont	90%	5 pont	50%	1 pont	10%
8 pont	80%	4 pont	40%		
7 pont	70%	3 pont	30%		

17. feladatsor

Szövegtípus: információt közlő (egy turisztikai programajánló részlete).

A szöveg formája: nem folyamatos, folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás.

Az 1-2. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-2. feladat célja: explicit információk érzékelése, visszakeresése, elszórt adatok azonosítása.

Az 1-2. feladat ellenőrzése:

- c) (Nem derül ki a szövegből. 600 forintba a Gömör-kártya kerül, ingyenessék pedig valószínűleg nem lehetnek a belépők, hiszen ezek árából nyújt 20% kedvezményt a kártya. Arra semmi nem utal a szövegben, hogy az előzetes bejelentkezéssel kedvezmény is járna. 1 pont
- c) (A táblázat megfelelő sorából kiolvasható.) 1 pont

Az 1-2. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

2 pont	100%
1 pont	50%

A 3-6. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

A 3-6. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása, logikai kapcsolatok megértése.

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

A 3-6. feladat ellenőrzése:

3. Az aggteleki rövidtúra, Vörös-tói túra, Jósmafői faluséta: ezeknek a túráknak őszi-téli időszakban is állandó időpontjai vannak, nem csak bejelentkezéssel indulnak, ebből arra lehet következtetni, hogy ezek iránt érdeklődnek a legtöbben. (Az őszi-téli időszak az *október 1-március 31.* oszlopra vonatkozik.) (Legalább kettő túra a felsorolásban: 1 pont, logikus indoklás: 1 pont) 2 pont
4. b) (500 forintnak a 20%-a 100 forint, mivel a Gömör-kártya 600 forintba kerül, hat alkalom szükséges ahhoz, hogy az ára visszajöjjön.) 1 pont
5. c) (Az operettgálán csak a sorsolás történik, ezen nem feltétlenül kell részt venni, ha legalább hat kiállítóhelyet meglátogattam b), mindegyik elfogadóhelyen lepecsételtetem a kártyát a), és ezt el is küldtem a megadott címre d). 1 pont
6. néprajz: jósmafői tájház, vagy gömörszőlősi faluséta
kézművesség: Aggtelek (Mézeskalácsos, Mandala-ház)
törzsfjlődés: Rudabánya (Ércmúzeum, ősmaradványok)
(Minden helyes válaszért 1 pont adható.) 3 pont

A 3-6. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

7 pont	100%	4 pont	58%	1 pont	16%
6 pont	86%	3 pont	44%		
5 pont	72%	2 pont	30%		

A 7-9. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 7-9. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat, levél), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókincs fejlesztése.

A 7-9. feladat ellenőrzése:

7. Vagy egy rövid, nem túl megerőltető, de érdekes barlangtúrát (mint az aggteleki túra vagy a Rákóczi-barlang), vagy egy némileg hosszabb ideig tartó, de lassabb tempójú falusétát (mint a jósmafői vagy az aggteleki). (Megfelelő választás, elfogadható, logikus indoklással: 2 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 3 pont
8. A túrázók – különösen azok, akik sok helyszínt végiglátogatnak – érkező hírt kapnak (sőt, még „értékes nyereményekhez” is hozzájuthatnak az év végén), az utazási iroda pedig a kedvezményekkel több látogató érdeklődését tudja felkelteni, sikeresebbé tudja tenni a programjait. (logikus indoklás: 1 pont, pontos, érthető megfogalmazás: 1 pont) 2 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

9. pl.

fa. (a tanuló neve
a postai címzés szabályainak
megfelelően)

címzés:
Tourinform iroda
Aggtelek
Baradla u. 1.
3759

szöveg:

Tisztelt Tourinform Iroda!

Felkeltette az érdeklődésem a turisztikai programajánlatukban meghirdetett speciális felszíni túra (3 vagy 6 órás). Kérem, hogy tájékoztassanak, miért „speciális” ez a túra, mitől függ az időtartama, és mi a pontos útvonala. Kérem, hogy az árat is közöljék. Segítségüket előre is köszönöm.

Üdvözlettel:

(A címzés formai szabályainak betartása: 1 pont; a levél formai szabályainak betartása: 1 pont; megfelelő információk felhasználása: 1 pont; szabatos, pontos megfogalmazás: 1 pont.) 4 pont

A 7-9. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

9 pont	100%	6 pont	67%	3 pont	34%
8 pont	89%	5 pont	56%	2 pont	25%
7 pont	78%	4 pont	45%	1 pont	12%

18. feladatsor

Szövegtípus: információt közlő (egy folyóirat tartalomjegyzéke és impresszuma).

A szöveg formája: nem folyamatos.

Gondolkodási műveletek: információ visszakeresése, kapcsolatok, összefüggések felismerése, értelmezés, általánosítás.

Az 1-4. feladat gondolkodási művelete: információ visszakeresése.

Az 1-4. feladat célja: explicit információk érzékelése, visszakeresése, elszórt adatok azonosítása.

Az 1-4. feladat ellenőrzése:

1. Várady Szabolcs (vers)	1 pont
2. Előfizetési díj fél évre: külföldön 50 euro.	1 pont
3. (még) Le(jebb) a lipidekkel?	1 pont
4. A Holmi című folyóirat havi rendszerességgel jelenik meg. (Kiderül az impresszumból – „megjelenik havonta” –, illetve a címsorból is kikövetkeztethető: ha a szeptemberi a 9. szám, akkor a kiadvány minden hónapban megjelenik.)	1 pont

Az 1-4. feladat értékelése:

Információ-visszakeresés

4 pont	100%	2 pont	50%
3 pont	75%	1 pont	25%

Az 5-8. feladat gondolkodási művelete: kapcsolatok, összefüggések felismerése.

Az 5-8. feladat célja: implicit információk felismerése, ezek által következtetések levonása, meglévő ismeretekkel való összevetésük által új információ létrehozása, logikai kapcsolatok megértése.

Az 5-8. feladat ellenőrzése:

5. b) Az 1980-as évek második felében (Mivel a 2007-es a XIX. évfolyam, az első szám 1988-ban jelenhetett meg.) 1 pont
6. Mert a Holmi egy folyóirat, az egymás után következő számai összefüggenek; a tudományos-művészeti folyóiratok hagyományosan az évfolyamon belüli lapszámozást követik. (logikus magyarázat: 1 pont, szabatos megfogalmazás. 1 pont) 2 pont
7. c) Interjú (A tartalomban olvasható címekből lehet következtetni az írásk témájára és műfajára; interjúra való utalás nem található itt.) 1 pont
8. Ha valamelyik hírlap vagy folyóirat előfizetésének módja iránt érdeklődik az ember, ezzel kapcsolatban van szüksége valamilyen információra; esetleg

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

megjegyzése, panasza van az előfizetéssel kapcsolatban stb. (logikus válasz:
1 pont, szabatos megfogalmazás. 1 pont) 2 pont

Az 5-8. feladat értékelése:

Összefüggések felismerése

6 pont	100%	4 pont	67%	2 pont	33%
5 pont	83%	3 pont	50%	1 pont	17%

A 9-12. feladat gondolkodási művelete: értelmezés, általánosítás.

A 9-12. feladat célja: szövegértés és szövegalkotás (érvelés, magyarázat), ki nem fejtett tartalmak kikövetkeztetése és értelmezése, aktív és passzív szókinccs fejlesztése.

A 9-12. feladat ellenőrzése:

9. A szöveget ellenőrizte, a helyesírási, stilisztikai, nyelvhelyességi, tartalmi, tördelési hibákat javította stb. 2 pont
10. kritika, műbíráló, műelemzés stb. 1 pont
11. A legegyszerűbb megoldásnak az internet használata látszik: célszerű elindulni a folyóirat honlapjáról (közli az impresszum: www.holmi.org), de bármelyik internetes kereső is használható. Elfogadható (bár nem szokványos) megoldás az is, hogyha a diák a megadott szerkesztőségi címek valamelyikén, levélben érdeklődne. Belenéz több korábbi számba. (logikus válasz: 1 pont, szabatos megfogalmazás: 1 pont) 2 pont
12. Elsősorban művészeti, irodalmi, kritikai folyóiratról van szó, amely a fent említett szempontokból foglalkozik a társadalom- és természettudományokkal is. (A tanuló az olvasottak alapján megfelelő következtetést von le: 1 pont; választ logikusan megindokolja: 1 pont; szabatos megfogalmazás: 1 pont) 3 pont

A 9-12. feladat értékelése:

Értelmezés, általánosítás

8 pont	100%	5 pont	63%	2 pont	25%
7 pont	88%	4 pont	50%	1 pont	13%
6 pont	75%	3 pont	38%		

ELLENŐRZŐ FELADATSOROK

19. feladatsor

1.	c)	1 pont
2.	c)	1 pont
3.	a) pl. utas, személy; b) pl. ember, férfi; c) pl. történet, mese; d) pl. talány, furcsaság	1 pont
4.	verjük ki a fejünkéből, ott kellett hagynom a faképnél	1 pont
5.	pl. Émelygéssel, szédüléssel, hányingerrel járó rosszullét, oka a tengeri járművek hánykolódása.	1 pont
6.	pl. Az ember a hajó mozgását követve tartsa magát egyensúlyban.	1 pont
7.	...mint a tengeri utazásairól beszélt, és elragadtatással magyarázta, mennyire szereti a tengert.	1 pont
8.	Sorrendben: IGAZ, HAMIS, HAMIS, HAMIS	4 pont
9.	c)	1 pont
10.	pl. Ez volt a legrosszabb (legromlottabb) uborka, amit egy előkelő (drága) hajón ettem.	2 pont

Az 1-10. feladat értékelése:

14 pont 100%	9 pont 64%	4 pont 29%
13 pont 93%	8 pont 57%	3 pont 21%
12 pont 86%	7 pont 50%	2 pont 14%
11 pont 79%	6 pont 43%	1 pont 7%
10 pont 71%	5 pont 36%	

20. feladatsor

1.	b) (450 évvel ezelőtt, tehát már az 1500-as évek közepén.)	1 pont
2.	„A csúszás különböző korrekcióit (gyorsítás, kanyarba irányítás) a többi csapattag söpréssel végezheti, a kőhöz azonban nem érhetnek hozzá.”	1 pont
3.	I. Hollandia (Németalföld), II. Skócia, III. Kanada, IV. Egyesült Államok	1 pont
4.	c) „...külön megtaláljuk a Magyar Curling Szövetséget, és a Magyar Csúszókorong Szövetséget. A két sport külön szabályrendszerrel működik, de sok hasonlóság felfedezhető bennük.”	1 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

5. *A jégteke* nem tűnik megfelelőnek, a játéknak ugyanis vajmi kevés köze van a tekéhez, ugyanakkor szerencsésebb elnevezés, mint a körülményes *surrogó játék*. 2 pont
6. c) („A négy csapattagnak helye van a lökések sorában, (...) a befejező csapattag a csapatkapitány.”) 1 pont
7. c) 1 pont
8. d) (Endenként két csúsztatás, 10 end alatt 20 egyéni játékot eredményez). 1 pont
9. Minden nyelvileg megfelelően megformált válasz elfogadható, ha logikus érvelést tartalmaz. 2 pont

Az 1-9. feladat értékelése:

11 pont 100%	7 pont 64%	3 pont 28%
10 pont 91%	6 pont 55%	2 pont 19%
9 pont 82%	5 pont 46%	1 pont 9%
8 pont 73%	4 pont 37%	

21. feladatsor

1. c) 1 pont
2. d) 1 pont
3. b) 1 pont
4. c) 1 pont
5. a) 1 pont
6. December 26. Magyarországon Karácsony utolsó napja, Olaszországban ezt Szent István napjának nevezik. December 24. Magyarországon szenteste, Olaszországban már karácsony első napja. 1 pont
7. Mert az utazók külföldi útjaik során nagyon gyakran vásárolnak (ruhaneműt is) másnak, de a külföldi szabványok különbözhetnek a hazaitól, így ez az útikönyv elősegítheti a megfelelő méretű áru megvásárlását. 2 pont

Az 1-7. feladat értékelése:

8 pont 100%	5 pont 63%	2 pont 25%
7 pont 88%	4 pont 50%	1 pont 13%
6 pont 75%	3 pont 38%	

22. feladatsor

1. c) (Agrippinillát jelenlegi feleségének nevezi) 1 pont
2. Sorrendben: Livia, Agrippinilla, Livia, Agrippinilla. 4 pont
3. c) („...nagyanyám Augustus császár felesége volt. Ez már a második házassága volt, miután nagyapámtól elvált.”) 1 pont
4. d) („Nem kerülhetem el azonban, hogy részletesen ne írjak nagyanyámról, Liviáról aki nagyszüleim közül egyedül volt életben születésemkor, mert sajnos, történetem első felének ő a főszereplője, és ha nem adok érthető beszámolót ifjúságáról, későbbi cselekedeteit nem fogja megérteni az olvasó.”) 1 pont
5. szenátor, rabszolga, császár, (másoló) írnok, köztársaság 3 pont
6. „Említettem már, hogy nagyanyám Augustus császár felesége volt.” 1 pont
7. a) 1 pont
8. A műfaj alapjainak kitanulását jelenti a kifejezés, sokszor egyhangú, unalmas munkát, ami megalapozhatja a későbbi mesterfogások elsajátítását. 2 pont

Az 1-8. feladat értékelése:

14 pont	100%	9 pont	64%	4 pont	29%
13 pont	93%	8 pont	57%	3 pont	21%
12 pont	86%	7 pont	50%	2 pont	14%
11 pont	79%	6 pont	43%	1 pont	7%
10 pont	71%	5 pont	36%		

23. feladatsor

1. d) 1 pont
2. b) („...valamelyik összeesküvő felvilágosította Barabást, hogy tréfa volt az egész, Füst Milánt Devecseri játszotta, Kovács 3. Jánost szintén, az egészet különben Karinthy Cini találta ki.”) 1 pont
3. c) 1 pont
4. „...Barabás is *író*-e...” Füst Milán, vagyis a feltételezett bűnelkövető is író – ezzel tehát egy kalap alá veszi a „bűnözővel” a hívott félt, lesajnálóan nyilatkozik róla. 2 pont
5. d) (Barabás csak megemlíti a Belügyminisztériumot.) 1 pont
6. „...telefonviccek körüli botrányok” és „Barabás tajtékzott, és közölte, hogy Cini ne kerüljön a szeme elé, mert lelövi.” 2 pont
7. c) (Az összeesküvők szerint a bécsi gyorsról szállították le.) 1 pont
8. „A hívott fél, esetleg vadonatúj tulajdonos, felvette a kagylót s büszkén behallózott.” 1 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

Az 1-8. feladat értékelése:

10 pont	100%	6 pont	60%	2 pont	20%
9 pont	90%	5 pont	50%	1 pont	10%
8 pont	80%	4 pont	40%		
7 pont	70%	3 pont	30%		

24. feladatsor

1. c) 1 pont
2. a) 1 pont
3. sorrendben: HAMIS, IGAZ, HAMIS, HAMIS 4 pont
4. c) (Elárulja a hypertext tipográfia.) 1 pont
5. „A vizsgálat többek között arra kereste a választ, hogy a kicsik mit esznek, és hogy van-e összefüggés a nap első étkezése és a szellemi teljesítőképesség között.” 1 pont
6. c) („Kiderült, hogy a túlsúlyos és az elhízott csoportokban magasabb az állati eredetű zsírokat (például vaj, zsírt) fogyasztók aránya.”) 1 pont
7. Megmutatja, hogy egy ember döntően milyen fajtájú és mennyiségű ételt fogyaszt, és azt milyen körülmények között fogyasztja el. („Az étkezési szokások és a fogyasztott élelmiszerek fajtája illetve mennyisége alapján 7 különböző étkezési profil állítható fel...”) 2 pont
8. Megvizsgálták, hogy az említett étkezési profilokba milyen testtömeg-indexszel rendelkező iskolások vannak. („A fenti kategóriákat és a BMI (testtömeg és testmagasság aránya) – csoportokat összevetve kijelenthető...”) 2 pont

Az 1-8. feladat értékelése:

12 pont	100%	8 pont	67%	4 pont	33%
11 pont	91%	7 pont	58%	3 pont	25%
10 pont	83%	6 pont	50%	2 pont	17%
9 pont	75%	5 pont	42%	1 pont	8%

25. feladatsor

1. 2009-ben. (A 2006-os volt a hetedik ilyen rendezvény, ebből könnyen kiszámolható.) 1 pont
2. c) 1 pont

MEGOLDÁSOK – 8. OSZTÁLY

3. Víztorony. 1 pont
4. d) $[(300 \text{ Ft} + 500 \text{ Ft} + 800 \text{ Ft}) \cdot 2 = 1600 \cdot 2 = 3200 \text{ Ft}]$ 1 pont
5. Az Esterházy-család. Pl. Esterházy-kastély vagy családtörténeti konferencia. 1 pont
6. Nincsen. Csak barokk ihletésű ruhakollekciót állítottak ki, egy kortárs tervező munkáit. 1 pont
7. b) 1 pont
8. Az Eszterházy családtörténeti konferencia – ez már a kilencedik alkalom volt a rendezvénysorozat történetében. 1 pont

Az 1-8. feladat értékelése:

8 pont	100%	5 pont	63%	2 pont	25%
7 pont	88%	4 pont	50%	1 pont	13%
6 pont	75%	3 pont	38%		

26. feladatsor

1. d) („Mindenkivel előfordult már, hogy „leblokkolt az agya” – vagyis például vizsgahelyzetben hiába próbált felidézni valamilyen ismeretanyagot.”) 1 pont
2. b) (A megfelelő mozgás, táplálkozás és pihenés kedvezően hathat erre.) 1 pont
3. a) 1 pont
4. BENYOMÁSOK GYŰJTÉSE – megjegyző memória; ELRAKTÁROZÁSA – megőrző memória; FELELEVENÍTÉSE – felidéző memória 3 pont
5. „Fiziológiailag az emlékezés feltételes reflexfolyamat...” 1 pont
6. „A memóriánk élessége tehát függ a körülményektől, az életkortól, fizikai állapotunktól, szellemi frissességünktől, viszont jó tudni, hogy edzhető, befolyásolható.” 1 pont
7. Mert a világban való tájékozódás elképzelhetetlen e nélkül a rendkívül bonyolult, összetett és máig is csak részleteiben értett agyi és idegrendszeri (gyűjtő, raktározó és felelevenítő) folyamat nélkül. 2 pont

Az 1-7. feladat értékelése:

10 pont	100%	6 pont	60%	2 pont	20%
9 pont	90%	5 pont	50%	1 pont	10%
8 pont	80%	4 pont	40%		
7 pont	70%	3 pont	30%		